

8. Закон України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» від 25.12.2008 р. № 800-VI / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.zakon.gov.ua>.
9. Саламацька О.Ю. Методологічні засади маркетингового управління будівельною галуззю / О.Ю. Саламацька // Вісник КНУТД. – К. : КНУТД, 2012. – № 5. – С. 238–243 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/konfer29/1274.pdf>.
10. Саламацька О.Ю. Принципи формування маркетингової концепції управління розвитком будівельного комплексу держави / О.Ю. Саламацька // Економіка будівництва і міського господарства. – 2013. – Т. 9. – № 1. – С. 63–70 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ebimg_2013_9_1_10.pdf.

УДК 338.262

Турило А.А.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту підприємницької діяльності
Криворізького національного університету

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

У статті визначено основні засади щодо формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства. Розроблено організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства. Запропоновано основи оцінки інноваційного розвитку підприємства, а також базові засади опосередкованого методу оцінки інноваційного розвитку підприємства.

Ключові слова: інноваційний розвиток, механізм інноваційного розвитку, оцінка інноваційного розвитку.

Турило А.А. ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье определены основные принципы формирования организационно-экономического механизма управления инновационным развитием предприятия. Разработан организационно-экономический механизм управления инновационным развитием предприятия. Предложены основы оценки инновационного развития предприятия, а также базовые принципы косвенного метода оценки инновационного развития предприятия.

Ключевые слова: инновационное развитие, механизм инновационного развития, оценка инновационного развития.

Turilo A.A. ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF ENTERPRISES INNOVATIVE DEVELOPMENT

In this paper the basic principles are reviewed the formation of organizational and economic mechanism of innovative development company, organizational-economic mechanism of innovative development company. A bases evaluation of innovative development company, as well as basic principles indirect method of assessing innovative development company.

Keywords: innovative development, innovation development mechanism, evaluation of innovative development.

Постановка проблеми. Ядром будь-якої системи управління на підприємстві виступає механізм певного виду. Для діяльності підприємства таким виступає організаційно-економічний механізм. Механізм підприємства взагалі, а в нашому випадку організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком (ОЕМ УІР), виступає тим засобом, який конкретизує, ідеалізує, предметно узгоджує всі елементи і дії в процесі управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління інноваціями висвітлене в економічній літературі дуже широко [1–9 та ін.]. Однак питання удосконалення механізму управління інноваційним розвитком є актуальним.

Мета статті полягає у розробці організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційно-економічний механізм є тим конкретним інструментом, який переводить систему управління підприємством безпосередньо в методико-прикладну площину, дозволяє практично здійснити цей процес. Саме практична ознака організаційно-економічного механізму визначає його роль і значимість в економічній діяльності підприємства. Таке бачення організаційно-економічного механізму підприємства дозволяє запропонувати визначення даного поняття.

На наш погляд, організаційно економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства представляє собою конкретний методико-прикладний аспект формування і реалізації процесу

Рис. 1. Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства

Розроблено автором

управління, який за своєю специфікою пов'язаний з інноваційним розвитком, включає в себе організаційну та економічну складові, є гармонійною складовою загального економічного механізму управління підприємством.

Теоретико-методологічні основи формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства представлено на рис. 1.

Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства (ОЕМ УІРП) має в своїй основі певний орган управління. Орган управління – це та структура в апараті підприємства, яка виконує всі функції, що пов'язані з процесом інноваційного розвитку підприємства. Конкретною формою органу управління ІРП може виступати, з певним ступенем модифікації, загальноновизнаний в

економічній літературі і практичній діяльності центр відповідальності.

На практиці і в економічній літературі розглядають наступні види центрів відповідальності (ЦВ): центр доходів, центр прибутку, центр витрат, центр інвестицій. Зміст кожного із представлених центрів відповідальності відображено в їх назві і доволі ґрунтовно висвітлено в наукових працях. Однак час іде, і з ним змінюються підходи і зміст багатьох економічних явищ, процесів і категорій. Це стосується і центрів відповідальності в діяльності суб'єктів господарювання. Вважаємо, що об'єктивні вимоги часу і трансформування змісту економічного механізму діяльності підприємства торкаються і визначають певні зміни щодо сутності і характеру центрів відповідальності.

Певні центри відповідальності повинні за своєю якістю, інтегрованістю і цілеполюганням піднятися на більш високий рівень, тобто знаходити у більш тісному зв'язку зі стратегічними цілями розвитку підприємства.

Саме тому, на наш погляд, центр інвестицій повинен трансформуватися в центрі інновацій. Це техніко-економічна закономірність щодо забезпечення сучасного конкурентоспроможного розвитку підприємства. Бо будь-яка інвестиція, з огляду розвитку підприємства, повинна нести в собі, в більшій або меншій мірі, ту або іншу інновацію. Не інвестиція сама по собі потрібна підприємству, а та її новизна, що забезпечить йому певні конкурентні переваги і досягнення бажаних економічних результатів. Ось в чому нагальність нового підходу до формування і діяльності нового виду центру відповідальності, а саме центру інновацій.

Управління інноваційним розвитком підприємства на базі центру відповідальності, а саме інновацій, охоплює в своїй діяльності певні стадії і функції.

Центр інновацій здійснює набір певних операцій, які представляють логічний ланцюжок і пов'язані з інвестиціями, інноваціями та економічними результатами.

Центр інновацій в особі його керівника, з одного боку, наділяється серйозними повноваженнями, а з іншого боку, несе повну відповідальність за процес ІРП та його результати. Керівник центру інновацій та його ключові менеджери визначають всіх суб'єктів управління (по вертикалі й горизонталі інноваційної діяльності підприємства) з їх рівнем повноважень, відповідальності і стимулювання. Реалізують свою діяльність всі суб'єкти управління інноваційним розвитком підприємства через систему функцій, методів управління та важелів впливу.

Орган управління і всі суб'єкти управління інноваційним розвитком підприємства (від топ-менеджерів до керівників різних структурних під-

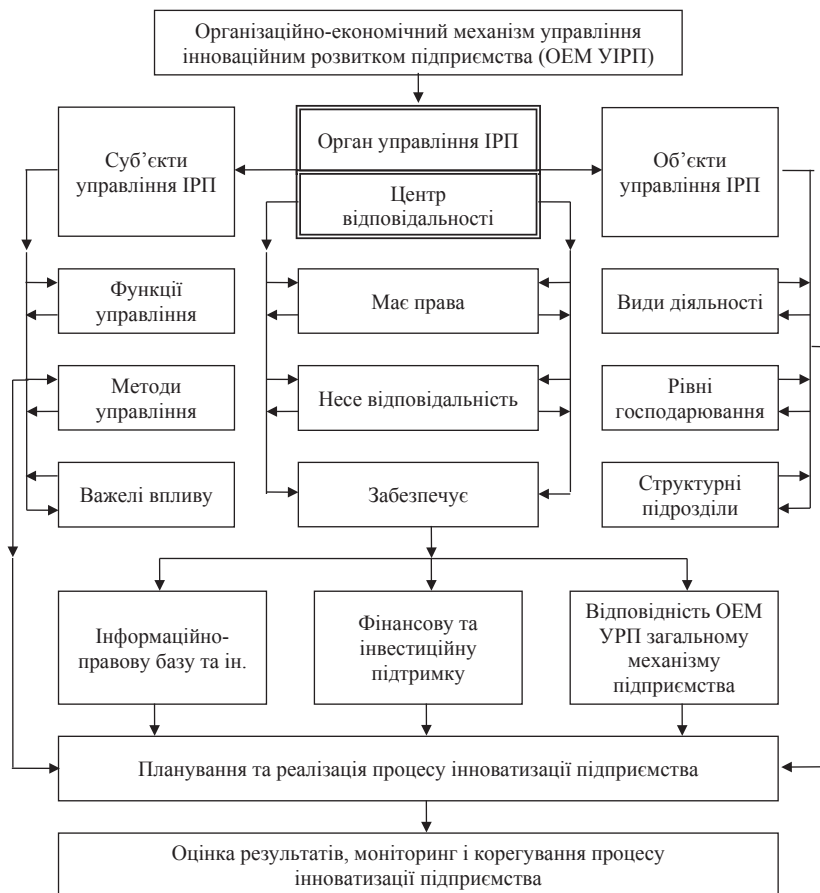

Рис. 2. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства

Розроблено автором

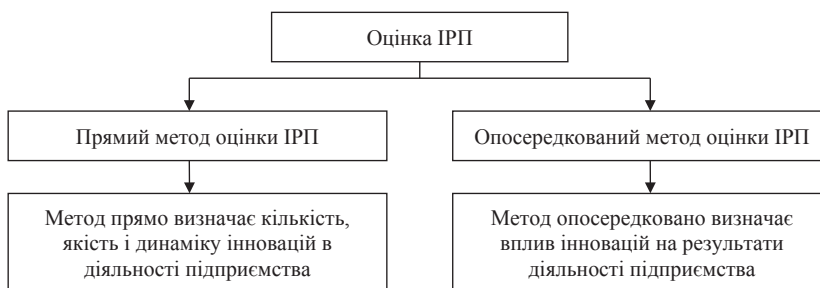

Рис. 3. Основи оцінки інноваційного розвитку підприємства

Розроблено автором

розділів підприємства) формуються на засадах високого професіоналізму, мотивації та розвитку корпоративних цінностей.

Орган управління інноваційним розвитком підприємства визначає сукупність об'єктів управління. Об'єкти управління на стадії планування і практичної реалізації процесу інноватизації формуються на основі проведеного попереднього комплексного аналізу всіх сфер і рівнів діяльності підприємства. Ці об'єкти конкретизуються у відповідності з поставленими завданнями по ІРП і можуть бути представлені видом діяльності, сферою і рівнем господарювання, певною технологією або її частиною, робочим місцем, конкретним видом техніки і навіть виробничою або господарською операцією тощо. Тобто інновації пронизують всі аспекти і сфери діяльності підприємства. Завдання центру інновацій в цьому аспекті – виявити першочергові і найбільш важливі об'єкти (під існуючі фінансові можливості розвитку підприємства), задіяти їх в інноваційному процесі і тим самим вирішити важливі поточні і довгострокові завдання підприємства по адаптації, управлінню витратами, економічній безпеці, капіталізації і ефективності.

Для виконання цих завдань центр інновацій повинен забезпечити:

1) на базі фінансових можливостей підприємства обґрунтовану політику управління інвестиціями;

Рис. 4. Основи опосередкованого методу оцінки інноваційного розвитку підприємства

Розроблено автором

2) інтегрування OEM УІРП в загальний економічний механізм діяльності підприємства;

3) інформаційно-аналітичний, маркетинговий, нормативно-правовий та програмно-технічний супровід процесу ІРП.

Роль маркетингового, інформаційно-аналітичного нормативно-правового та програмно-технічного забезпечення полягає передовсім у підборі необхідних інформаційних даних і показників, що дозволя-

Таблиця 1

Управлінсько-практичні рішення і заходи щодо забезпечення системної інноватизації підприємства

Об'єкт управління ІРП	Завдання управління ІРП	Рішення (засіб, захід) щодо забезпечення ІРП	Орієнтація на результат від ІРП	Відповідальний за забезпечення ІРП	Терміни щодо забезпечення ІРП
Підприємство в цілому	Підвищення загального рівня ІРП	Системне впровадження інновацій	Зростання РВП, рентабельності	Генеральний директор, керівник ЦІ	Постійно
Структурний підрозділ підприємства	Підвищення рівня ІР структурного підрозділу	Системне впровадження інновацій	Зниження собівартості; зростання якості продукції	Керівник структурного підрозділу, ЦІ	Згідно з планом ІРП
Робоче місце	Інновація робочого місця	Комплекс специфічних інноваційних заходів	Підвищення продуктивності праці; зростання якості	Начальник дільниці (бригадир), менеджер ЦІ	Згідно з планом ІРП
Вид діяльності	Підвищення рівня ІР за видом діяльності	Системне впровадження інновацій	Зростання прибутку і рентабельності за видом діяльності	Менеджер підприємства, керівник ЦІ	Згідно з планом ІРП
Технологія (техніка)	Зростання прогресивності технології	Інноваційне удосконалення технології	Зростання продуктивності, підвищення якості продукції	Технологічний менеджер, менеджмент підприємства, ЦІ	Згідно з планом ІРП
Організація	Зростання рівня організації	Впровадження передового досвіду і новацій в систему організації	Зростання продуктивності і зниження витрат	Менеджмент підприємства, ЦІ	Згідно з планом ІРП
Управління	Зростання ефективності системи управління підприємством	Впровадження передового досвіду і новацій в систему управління	Зростання показників ефективності підприємства	Менеджмент підприємства, ЦІ	Згідно з планом ІРП
Персонал підприємства	Підвищення якості персоналу	Заходи з підвищення обсягу і якості ІКП	Зростання продуктивності праці персоналу підприємства	Кадровий менеджмент підприємства, ЦІ	Згідно з планом ІРП
Продукція (роботи, послуги) підприємства	Підвищення якості продукції	Впровадження прямих і опосередкованих інновацій	Зростання прибутку і рентабельності продукції	Менеджмент підприємства, керівник ЦІ	Згідно з планом ІРП

ють здійснювати реалізацію і ґрунтовну аналітичну оцінку процесу ІРП.

Оцінка діяльності центру інновацій і в цілому розробленого і діючого організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства здійснюється за досягнутими результатами від реалізації процесу інноватизації підприємства.

Для досягнення необхідних кінцевих результатів центр інновацій використовує необхідні обсяги інвестицій (фінансів) і приймає рішення по:

- 1) придбання сукупності інновацій певного обсягу і якостей;
- 2) формуванню клієнтської бази;
- 3) підвищенню рівня інтелектуального капіталу підприємства;
- 4) формуванню системи мотивації (стимулювання).

В ході ІРП центр інновацій здійснює комплексний моніторинг і, при необхідності, коригування процесу інноватизації підприємства.

На рис. 2 представлено в загальному виді організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства.

Процес інноватизації – доволі складний процес, на нього впливає не тільки специфіка виробництва, а і стадія життєвого циклу підприємства. Тому організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства повинен формуватися і діяти з врахуванням життєвого циклу підприємства.

Кожна стадія життєвого циклу підприємства (початок, підйом, стабільність, зниження, падіння) визначає свої умови, чинники, ресурси і рівень інноватизації підприємства, а значить, і ті результати, які може принести цей процес.

Оцінку інноваційного розвитку підприємства пропонується здійснювати на засадах, представлених на рис. 3 і 4.

Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства є тим конкретним інструментом, який через конкретні заходи, що визначені в поточному і стратегічному планах розвитку підприємства, дозволяє комплексно, наочно і предметно реалізовувати процес інноватизації на підприємстві, що принципово відображено в таблиці 1.

Висновки. Таким чином, представлений вище організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства дозволяє підвищити ефективність в цілому системи управління даним процесом на підприємстві.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аверченков В.И. Инновационный менеджмент : [учеб. пособ.] / В.И. Аверченков, Е.Е. Ваинмагн ; 2-е изд. – М. : Флинта ; МПСИ, 2008. – 280 с.
2. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф ; пер. с англ. Л.И. Евенко. – М. : Экономика, 1989. – 563 с.
3. Баранов В.В., Зайцев А.В. Управление инновациями : [учеб. пособ.] / В.В. Баранов, А.В. Зайцев. – М. : Комсомольская правда, 2010. – 310 с.
4. Бондарь О. Проблемы развития инновационной деятельности / О. Бондарь / Бизнес Информ. – 1998. – № 9. – С. 32–35.
5. Бузько І.Р. Економічний ризик та управління інноваційною діяльністю підприємства / І.Р. Бузько, І.М. Труніна, Д.М. Загірняк. – К. : ІЗМН, 1996. – 136 с.
6. Бузько І.Р. Стратегічне управління інвестиціями та інноваційна діяльність підприємства / І.Р. Бузько, О.В. Вартанова, Г.О. Голубенко. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2002. – 176 с.
7. Василенко В.О. Інноваційний менеджмент : [навч. посіб.] / В.О. Василенко, В.Г. Шматько. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 440 с.
8. Василик О.Д. Оцінка ефективності інвестиційних проектів / О.Д. Василик // Фінанси України. – 2005. – № 6. – С. 93–102.
9. Виханский О.С. Стратегическое управление / О.С. Виханский. – М. : Гардарики, 2002. – 296 с.